

BETON MI POMOHL ZAČÍT PŘEMÝŠLET O OBRAZU JINAK

Rozhovor s českým umělcem Pavlem Duškem, který v dubnu prezentoval své betonové reliéfy v pražské Trafo Gallery

Toto číslo je věnováno architektuře – jaký je Váš vztah k ní? Resp. působíte i jako streetartový umělec, tak by nás zajímalo, jak vnímáte své streetartové aktivity ve vztahu k architektuře?

Architektura jakožto koncepční a vizuální řešení prostoru mě zajímá velmi, dokonce bych řekl, že v různých podobách se pomalu stává mým stálým, ústředním tématem. Myslím, že vždycky jsem ji vnímal jako důležitou součást života. Prostředí, ve kterém žijeme, nás dle mého názoru ovlivňuje mnohem více, než si většina lidí myslí. Co se týče mých aktivit v ulici, tak ty nesouvisí s architekturou nijak výrazně. Architektura se mi promítá do tématu a způsobu uvažování nad obrazem, ale samotný streetart je spíše nějaká osobní sobecká potřeba a vášně. Je to takový specifický estetický vizuální smog, který šířím (*smích*). V některých případech dokonce jde i proti původnímu architektonickému řešení míst. Ale povětšinou se snažím pracovat v rámci možností citlivě.

V dubnu jste měl v Trafo Gallery v Praze výstavu, na které jste tradiční plátno vyměnil za betonové reliéfy. Co Vás k tomu nápadu přimělo?

Beton jakožto nosič obrazu využívám střídavě už od konce svého studia. Jsem materiální malíř, materiál mě fascinuje, a proto se často stává, že nepoužívám klasické plátno, ale experimentuji s betonem, bronzem nebo keramikou. Každý materiál klade jiný odpor a umožňuje tak jiným způsobem pracovat s klasickým médiem malby. Konkrétně využívání betonu bylo asi přirozeným východiskem při hledání určité surovosti, které se mi

nepodařilo na plátně dosáhnout. Přechod od desek k reliéfu byla jen otázkou času a logického vývoje.

Tyto řekněme obrazové objekty jsou doplněny barevnými vrstvami. Můžete nám přiblížit techniku jejich vytváření?

Je to v podstatě klasický sochařský proces. Začínám modelováním z hlíny, poté formuji do sádrové formy, na které po vyschnutí provádím retuše. Do sádrové formy následně odlévám betonový reliéf AP (autorprint – ten si nechávám), na jehož základě formuji do formy silikonové. Z ní už pak vytvo-

řím finálních cca 3 až 6 odlitků, každý pochopitelně v jiné barvě. Střep betonu má tloušťku zhruba 10 až 14 mm. Nakonec pak maluji vrstvu po vrstvě barvami. Jak s oblibou říkám, je to 10 % kreativity a 90 % práce (*smích*).

Jaké materiály na výrobu betonu, přesněji řečeno cementové malty, při tom používáte?

Co se týče konkrétního materiálu, tak používám klasický portlandský cement CEM I 42,5 R a křemičitý písek. Na portland 42,5 jsem přešel z hlinitanového cementu (Cement Fondu), který má sice lepší barevnost, ale je

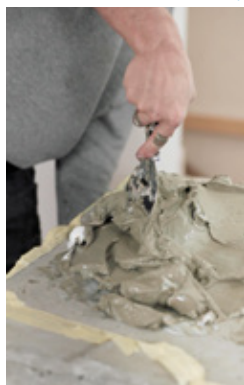
Pavel Dušek

je český intermediální umělec. Studoval Střední průmyslovou školu stavební v Hradci Králové (2008–2012), poté v letech 2012–2018 Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru prof. Michaela Rittsteina. V roce 2016 absolvoval stáž na ISI Yogyakarta v Indonésii. V roce 2021 zvítězil v Ceně kritiky za mladou malbu.

1a

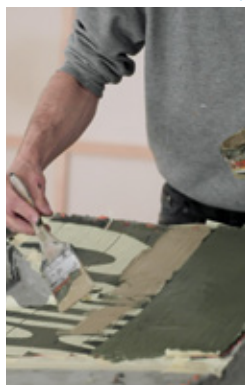
1b

1c

1d

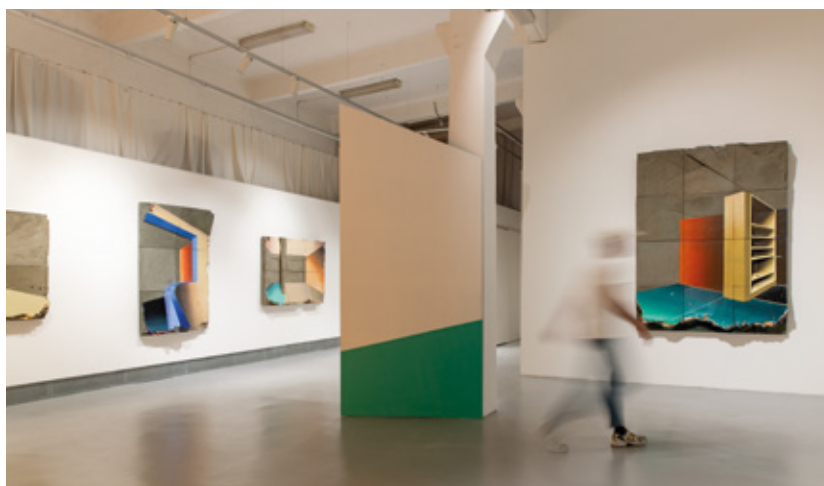

1e

2

3

1 Z výroby 2 Betonový reliéf Niche, 2023 (50 × 70 cm) 3 Výstava s názvem In the House probíhala od 24. března do 30. dubna v pražské Trafo Gallery 4 Streetartové instalace
1 Creating the art work 2 Concrete relief Niche, 2023 (50 × 70 cm) 3 Exhibition called In the House was held from 24 March till 30 April in the Trafo Gallery, Prague 4 Street art installations

méně stabilní při odlévání tenkého střepe. Portland 42,5 se dá navíc relativně snadno probarvit na stav podobný Fondu. V neposlední řadě je výhodou i fakt, že je to nejpoužívanější cement, takže není až takový problém ho koupit v zahraničí. V momentě, kdy cestuji s formami letadlem a materiál kupuji až v cílové destinaci, je to klíčové. Křemičitý písek je příjemně homogenní. K probarvování používám syntetické pigmenty, které jsou relativně dostupné po celé Evropě. Postup odlévání do forem je pak následovný: první nanesu otiskovou vrstvu tekoucího betonu o tloušťce 2 až 3 mm, na kterou přichází vrstva 8 až 10 mm mírně hustšího betonu nasyceného vláknem, které zvyšuje jeho pevnost v tahu.

Kolik jedno dílo váží?

To záleží. Nejmenší váží 1 kg, zatímco dvou a půl metrové kusy až 200 kg.

Zaujal nás i netradiční katalog k výstavě, jehož desky jsou pokryty vrstvou betonu, resp. cementové malty (Vznik katalogu finančně podpořila i společnost TBG Pražské malty – pozn. red.). Jak katalog vznikl a kolik jste jich vytvořil?

Chtěli jsme vytvořit něco jedinečného, co by přímo souviselo s výstavou. Jde o desky s reliéfem z vyztuženého litého betonu o tloušťce cca 5 mm. Samozřejmě byly tahané ze silikonových forem. Celkový náklad je 300 ks.

Jaký je obecně Váš vztah k betonu, resp. předpokládám, že se poslední dobou díky Vaší tvorbě tento vztah proměnil. Můžete nám říci jak? Je něco, čím Vás beton překvapil, nebo naopak zklamal?

Nejsem si jistý, jestli se nějak proměnil. Vnímám ho stále jako surový materiál, má své nevýhody a výhody a s těmi se snažím pracovat. Překvapil mě možná na začátku, jak může být s vyztužením pevný i v relativně tenkém střepe. Z počátku jsem více experimentoval i s různými cementy, ale nakonec jsem zůstal u portlandu 42,5, který mi přijde velmi stabilní.

4a

4c

Jaké jsou Vaše další plány? Budete chtít s betonem pracovat i nadále?

Určitě. Nemyslím si však, že bude tak stěžejním materiálem jako doposud. Ale pomohl mi začít přemýšlet o obrazu jinak a bude to asi vždy materiál, ke kterému se rád vrátím. V nejbližší době mě čekají nějaké experimenty s ocelí, betonem, acrystem a sametem, tak uvidíme, jak dopadnou (smích).

Fotografie: portrét, 2 – Silvie Heřmanská Kořenková, 1, 4 – archiv Pavla Duška, 3 – Tomáš Fiala

Redakce děkuje za spolupráci při přípravě rozhovoru Lucii Kropáčové z Trafo Gallery.

4b

